

УДК 378.147:811.111

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/97-1-46>

Ганна ДИШЕЛЬ,

orcid.org/0000-0003-1737-7907

*старший викладач кафедри германських і східних мов та методики їх навчання
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
(Одеса, Україна) anna.dyshel@gmail.com*

МУЛЬТИМОДАЛЬНІСТЬ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНИХ І УКРАЇНСЬКИ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті здійснено комплексний теоретичний аналіз концепції мультиmodalності у навчанні англійської мови на основі критичного огляду зарубіжних і вітчизняних наукових праць. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю переосмислення традиційних підходів до викладання іноземних мов в умовах цифрової трансформації освіти та ускладнення сучасних комунікативних процесів, що характеризуються переходом до мультиmodalних форм представлення інформації. Попри значну кількість досліджень, присвячених даній темі, недостатньо систематизовано її теоретичні засади в контексті навчання англійської мови, що зумовлює потребу в комплексному аналізі цього феномену. З огляду на зазначене, у дослідженні зосереджено увагу на узагальненні та систематизації теоретичних підходів до розуміння мультиmodalності в освітньому дискурсі. Проаналізовано когнітивні та психолінгвістичні основи мультиmodalного навчання, узагальнено досвід застосування мультиmodalних стратегій у практиці викладання англійської мови. Показано, що мультиmodalний підхід базується на фундаментальному положенні соціальної семіотики, відповідно до яких значення формуються в процесі взаємодії різних знакових систем, включаючи вербальні, візуальні, аудіальні, просторові та жестові засоби комунікації. Обґрунтовано, що інтеграція різноманітних способів представлення інформації активізує різні канали її обробки, сприяє формуванню множинних ментальних репрезентацій та встановленню міцних асоціативних зв'язків, що підвищує ефективність запам'ятовування та застосування навчального матеріалу. Виявлено, що ефективність цього підходу залежить від дотримання принципів когнітивної теорії інтегрованого навчання, зокрема оптимального поєднання модусів, усунення зайвої інформації та забезпечення просторової і часової суміжності відповідних елементів. Проаналізовано основні напрями реалізації цього підходу в практиці викладання англійської мови, включаючи використання цифрових технологій для створення інтерактивного навчального середовища, розвиток мультиmodalної грамотності та врахування індивідуальних відмінностей у сприйнятті інформації. Визначено проблемні аспекти такого навчання, зокрема ризик інтелектуального перевантаження, значні часові та матеріальні витрати на створення якісних навчальних матеріалів, а також недостатню розробленість критеріїв оцінювання мультиmodalної компетентності. Окреслено перспективи подальших досліджень, що передбачають розробку інтегрованої теоретичної моделі мультиmodalного навчання, створення надійних і валідних інструментів оцінювання та експериментальну перевірку ефективності різних варіантів поєднання засобів представлення інформації.

Ключові слова: мультиmodalність, навчання англійської мови, комунікативна компетентність, цифрові технології, мультиmodalна грамотність, освітні інновації.

Ganna DYSHEL,

orcid.org/0000-0003-1737-7907

*Senior Lecture at the Department of Germanic and Oriental Languages and Methods of their Teaching
South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky
(Odesa, Ukraine) anna.dyshel@gmail.com*

MULTIMODALITY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: THEORETICAL ANALYSIS OF INTERNATIONAL AND UKRAINIAN RESEARCH

The article presents a comprehensive theoretical analysis of multimodality in English language teaching based on a critical review of international and Ukrainian research. The relevance of the study is determined by the need to reconsider traditional approaches to foreign language teaching in the context of the digital transformation of education and the increasing complexity of contemporary communication, characterized by a shift toward multimodal forms of information representation. Despite the considerable number of studies devoted to this topic, its theoretical foundations in the context of English language teaching remain insufficiently systematized, which necessitates a comprehensive analysis of this phenomenon. The study synthesizes and systematizes theoretical approaches to multimodality in educational discourse. It analyzes the cognitive and psycholinguistic foundations of multimodal learning and summarizes the application of

multimodal strategies in English language teaching. It is demonstrated that the multimodal approach is grounded in the principles of social semiotics, according to which meaning is constructed through the interaction of different sign systems, including verbal, visual, auditory, spatial and gestural modes of communication. It is shown that integrating various forms of information representation activates multiple processing channels, fosters the formation of mental representations and strengthens associative connections, thereby improving learning outcomes. The effectiveness of this approach depends on adherence to key principles of cognitive theory, including the optimal integration of representational forms, the elimination of redundant information and the maintenance of spatial and temporal contiguity. The study also examines the implementation of this approach in English language teaching, including digital technologies, multimodal literacy development and individual differences in learning. Problematic aspects of multimodal learning are identified, including the risk of cognitive overload, the resource intensity of creating high-quality educational materials and insufficient development of criteria for assessing multimodal competence. Prospects for further research are outlined, including the development of an integrated theoretical model of multimodal learning, the creation of valid and reliable assessment tools and experimental verification of the effectiveness of different approaches to integrating representational forms.

Key words: *multimodality, English language teaching, communicative competence, digital technologies, multimodal literacy, educational innovation.*

Постановка проблеми. Сучасний освітній простір характеризується стрімкою цифровою трансформацією та інтеграцією різноманітних технологічних рішень у навчальний процес, що зумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до викладання іноземних мов. У контексті глобалізації та міжкультурної комунікації володіння англійською мовою набуває особливого значення, перетворюючись із додаткової компетенції в базову умову для успішної професійної діяльності та особистісного розвитку. Водночас традиційні мономодальні методи навчання, орієнтовані переважно на вербальний канал сприйняття інформації, виявляються недостатньо ефективними для формування комплексної комунікативної компетентності в умовах цифрового суспільства.

Мультимодальний підхід до навчання англійської мови передбачає інтеграцію множинних семіотичних ресурсів, включаючи вербальні, візуальні, аудіальні, просторові та жестові модули комунікації, що забезпечує більш природне й ефективно засвоєння мовного матеріалу. Актуальність дослідження мультимодальності зумовлена зростаючою складністю сучасних комунікативних практик, у яких текстові повідомлення поєднуються з графічними зображеннями, відео-контентом, інфографікою та інтерактивними елементами. Проблема полягає в необхідності теоретичного осмислення принципів мультимодального навчання та розроблення практичних механізмів їх імплементації в освітній процес закладів освіти різних рівнів.

Аналіз досліджень. Теоретичні основи мультимодальності були закладені у працях зарубіжних (Дж. Беземер, Г. Кресс, К. Джуїтт, Б. Коуп, М. Каланціс, К. Даніельссон, С. Селандер), а також окремих вітчизняних дослідників. Значний внесок у розвиток цього напрямку здійснили представники соціальної семіотики Дж. Беземер і Г. Кресс,

у працях яких різноманітні знакові ресурси розглядаються як основа процесу створення значення (Bezemer, Kress, 2016). Концептуальний апарат мультимодального аналізу дискурсу розвивався у працях, де було обґрунтовано положення про те, що комунікація є принципово мультимодальною за своєю природою, оскільки люди використовують різні семіотичні системи одночасно для передачі смислів (Jewitt, 2014).

У контексті освітньої лінгвістики значний внесок у розуміння мультимодальності зробили дослідження Б. Коупа та М. Каланціс, спрямовані на осмислення цифрової грамотності та нових форм текстуальності. Так, у їхній роботі продемонстровано, що сучасні здобувачі освіти взаємодіють із текстами, які поєднують різні модули, і потребують розвитку навичок декодування та створення мультимодальних повідомлень (Cope, Kalantzis, 2000).

Аналіз педагогічних практик засвідчив, що інтеграція візуальних, аудіальних та кінестетичних елементів у навчальний процес сприяє підвищенню мотивації та покращенню результатів навчання (Danielsson, Selander, 2021).

Вітчизняні дослідження мультимодальності у навчанні іноземних мов спираються на зарубіжні підходи та передбачають їх адаптацію до специфіки українського освітнього контексту (Фельцан та ін., 2025: 101). Проаналізовано можливості використання мультимедійних технологій для формування комунікативної компетентності та розвитку критичного мислення студентів (Бочарникова та ін., 2024). Окрема увага приділяється аналізу ролі цифрових інструментів у створенні інтерактивного навчального середовища (Ігнатенко та ін., 2024).

Проте, незважаючи на значну кількість публікацій, присвячених окремим аспектам мультимодального навчання, у науковій літературі, системний теоретичний аналіз цієї проблеми залишається

недостатньо представленим. Невирішеними залишаються питання розроблення інтегрованої теоретичної моделі, яка б враховувала когнітивні, психолінгвістичні та дидактичні аспекти мультиmodalного навчання. Потребує подальшого дослідження проблема оптимального поєднання різних модусів для забезпечення максимальної ефективності навчального процесу з урахуванням рівня володіння мовою, вікових особливостей учнів та специфіки навчального матеріалу.

Мета статті – здійснити комплексний теоретичний аналіз концепції мультиmodalності у навчанні англійської мови на основі критичного огляду зарубіжних і вітчизняних наукових праць, виявлення ключових принципів та механізмів мультиmodalного підходу, а також визначення перспективних напрямів його застосування в сучасній освітній практиці. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: систематизувати теоретичні підходи до розуміння мультиmodalності в освітньому дискурсі, проаналізувати когнітивні та психолінгвістичні основи мультиmodalного навчання, узагальнити досвід застосування мультиmodalних стратегій у практиці викладання англійської мови, ідентифікувати проблемні аспекти та окреслити перспективи подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу. Концептуальні засади мультиmodalності в освітньому дискурсі базуються на фундаментальному положенні соціальної семіотики про те, що значення створюється не лише через мову, але й через взаємодію різноманітних семіотичних ресурсів. Мультиmodalний текст визначається як комунікативна одиниця, що поєднує два або більше семіотичних модусів, кожен із яких вносить специфічний внесок у конструювання смислу (Kress, Van Leeuwen, 2020). У контексті навчання англійської мови мультиmodalність передбачає використання вербальних (усні та письмові тексти), візуальних (зображення, графіки, схеми), аудіальних (музика, звукові ефекти), просторових (розташування елементів) та жестових (міміка, рухи тіла) модусів комунікації.

Теоретичне обґрунтування мультиmodalного підходу спирається на декілька ключових концепцій. По-перше, теорія подвійного кодування стверджує, що інформація може бути репрезентована у двох форматах – вербальному та образному, причому обидва типи репрезентації є активними у процесі обробки інформації (Mayer, 2020). Інтеграція вербальних та візуальних елементів сприяє створенню множинних ментальних репрезентацій, що підвищує ймовірність успішного збереження та відтворення навчального матеріалу. По-друге, ког-

нітивна теорія мультимедійного навчання пропонує принципи ефективної організації мультиmodalних повідомлень, зокрема принцип modalності (краще поєднувати графіку з усним поясненням, ніж із письмовим текстом), принцип суміжності (відповідні слова і зображення мають бути розташовані близько один до одного) та принцип когерентності (виключення зайвої інформації покращує навчання) (Mayer, Moreno, 2003).

Когнітивні механізми мультиmodalного сприйняття пов'язані з особливостями функціонування людської пам'яті та уваги. Робоча пам'ять має обмежений обсяг і може одночасно обробляти лише певну кількість інформації, тому надмірне когнітивне навантаження призводить до зниження ефективності навчання (Paivio, 1990). Мультиmodalна презентація навчального матеріалу дозволяє більш ефективно розподіляти когнітивне навантаження під час обробки інформації. Коли матеріал подається через декілька модусів, це сприяє глибшому опрацюванню, інтеграції інформації та формуванню стійкіших ментальних структур, що покращує довгострокове запам'ятовування (Seufert, 2018: 117).

Психолінгвістичний аналіз мультиmodalного навчання англійської мови виявляє його потенціал для формування усіх компонентів комунікативної компетентності. Фонетична компетентність розвивається через одночасне сприйняття звукової форми слів та візуальних опор, таких як артикуляційні схеми або транскрипція (Andrä et al., 2020: 818–820). Лексична компетентність ефективно формується при поєднанні вербальних дефініцій із візуальними образами, що активує обидва типи кодування в пам'яті та полегшує встановлення асоціативних зв'язків (Kanelloroulou et al., 2019). Граматична компетентність може розвиватися через використання кольорового кодування граматичних структур, просторових схем для візуалізації синтаксичних відношень та інтерактивних вправ із мультиmodalним зворотним зв'язком (Aljehani, 2022; Strandberg, 2025).

Дискурсивна та соціокультурна компетентності набувають особливого значення в контексті мультиmodalного навчання, оскільки реальна комунікація завжди є мультиmodalною. Аналіз автентичних мультиmodalних текстів – відеороликів, рекламних повідомлень, інфографік – дозволяє студентам розвивати навички інтерпретації культурно специфічних семіотичних кодів та розуміння того, як різні модуси взаємодіють для створення значення в конкретних комунікативних ситуаціях (Rouse, Bowcher, 2007). Стратегічна компетентність, яка передбачає здатність долати комунікативні труднощі

та адаптувати власне мовлення до ситуації, також ефективно розвивається через мультимодальні завдання, що вимагають створення власних мультимодальних продуктів із урахуванням комунікативної мети та характеристик аудиторії (Zhang, 2016).

Аналіз зарубіжних досліджень дозволяє виділити декілька основних напрямів застосування мультимодального підходу в практиці викладання англійської мови. Перший напрям пов'язаний із використанням цифрових технологій для створення інтерактивного навчального середовища. Дослідження демонструють, що інтеграція мультимедійних презентацій, освітніх відео, інтерактивних вправ та цифрових ігор сприяє підвищенню мотивації студентів та інтенсифікації навчального процесу (Godwin-Jones, 2011). Особливо перспективним є використання технологій доповненої та віртуальної реальності, які дозволяють створювати імерсивне навчальне середовище з високим рівнем інтерактивності та мультисенсорного залучення (Perry, 2015: 2309–2311).

Другий напрям досліджень фокусується на розвитку мультимодальної грамотності як важливої складової комунікативної компетентності XXI століття. Мультимодальна грамотність передбачає здатність критично аналізувати, інтерпретувати та створювати тексти, що поєднують різні семіотичні модуси (Kress, 2003). У навчанні англійської мови це означає не лише розвиток традиційних мовних навичок, але й формування здатності працювати з мультимодальними текстами – від інтерпретації візуальних метафор у рекламі до створення власних мультимедійних презентацій та відеопроєктів (Mills, 2010).

Третій напрям пов'язаний із дослідженням індивідуальних відмінностей у сприйнятті мультимодальної інформації. Концепція стилів навчання, хоча й критикується за відсутність емпіричних доказів, продовжує привертати увагу дослідників у контексті мультимодального навчання (Pashler et al., 2008: 105–106). Сучасні дослідження свідчать, що ефективність навчання залежить не стільки від відповідності матеріалу переважному стилю учня, скільки від оптимального поєднання різних модусів презентації інформації та їхньої відповідності характеру навчального матеріалу (Kirschner, van Merriënboer, 2013).

У вітчизняних дослідженнях сучасних технологій навчання англійської мови простежується їх розвиток у контексті загальноєвропейських тенденцій модернізації мовної освіти. Українські науковці акцентують увагу на необхідності адаптації цифрових і мультимодально орієнтованих засобів до специфіки національної освітньої

системи, зокрема врахування рівня технологічного оснащення навчальних закладів та цифрової компетентності викладачів (Ніколаєва, 2015: 7, 17; Канюк, Кіш, 2023: 52–53). Окрема увага приділяється інтеграції мультимодальних елементів у процес навчання англійської мови, що передбачає поєднання різних семіотичних ресурсів та їх використання в межах традиційних форм організації навчання з метою підвищення ефективності засвоєння матеріалу (Мулик, 2025: 39–40).

Аналіз вітчизняних публікацій виявляє зростаючий інтерес до використання візуальних і мультимедійних засобів у навчанні англійської мови на різних освітніх рівнях. Зокрема, обґрунтовується доцільність використання автентичних мультимедійних матеріалів і візуальних ресурсів, які сприяють розвитку мовленнєвих умінь, формуванню лексичних і комунікативних навичок, а також підвищенню ефективності засвоєння навчального матеріалу (Тарнопольський, 2017: 158–162). Окремим напрямом є дослідження ефективності використання відеоматеріалів, зокрема автентичних фільмів та серіалів, для розвитку аудіювання та соціокультурної компетентності (Черниш, 2019: 236–240).

Важливим аспектом вітчизняних досліджень є розробка моделей інтеграції мультимодальних технологій у змішане навчання, що поєднує традиційні аудиторні заняття з онлайн-компонентом (Кухаренко, 2016: 76). Змішане навчання розглядається як оптимальна форма організації освітнього процесу, яка розширює можливості для інтерактивності, гнучкості та синхронної й асинхронної взаємодії. У цьому контексті мультимодальність постає природною характеристикою онлайн-навчання, де текстові матеріали поєднуються з відео, аудіо, інтерактивними вправами та можливостями синхронної та асинхронної комунікації (Halverson, Graham, 2019).

Критичний аналіз існуючих досліджень дозволяє ідентифікувати декілька проблемних аспектів мультимодального підходу до навчання англійської мови. По-перше, існує ризик когнітивного перевантаження, коли надмірна кількість різномірної інформації або неоптимальне поєднання модусів призводить до зниження ефективності навчання замість її підвищення (Sweller et al., 2019). По-друге, впровадження цифрових технологій у навчальний процес супроводжується низкою труднощів, зокрема, недостатньою інтеграцією цифрової компетентності у програми підготовки майбутніх учителів, що обмежує можливості широкого впровадження таких підходів (Tømte et al., 2015). По-третє, спостерігається недостатня розробленість критеріїв оцінювання мультимодальної комунікативної компетентності, що ускладнює об'єктивну оцінку

результатів навчання, оскільки традиційні моделі оцінювання залишаються переважно текстоцентричними та не враховують специфіку мультимодальних форм представлення інформації (Wyatt-Smith, Kimber, 2009: 70).

Висновки. Проведений теоретичний аналіз зарубіжних і вітчизняних досліджень мультимодальності у навчанні англійської мови дозволяє сформулювати кілька ключових висновків. Мультимодальний підхід є теоретично обґрунтованою та емпірично підтвердженою стратегією підвищення ефективності навчання іноземних мов, що базується на розумінні природи людського пізнання та комунікації як принципово мультимодальних процесів. Інтеграція вербальних, візуальних, аудіальних та кінестетичних модусів у навчальний процес сприяє активізації різних каналів обробки інформації, формуванню множинних ментальних репрезентацій та встановленню міцних асоціативних зв'язків, що сприяє покращенню запам'ятовування та застосуванню навчального матеріалу.

Когнітивні та психолінгвістичні основи мультимодального навчання пов'язані з особливостями функціонування робочої та довгострокової пам'яті, механізмами уваги та процесами обробки мультисенсорної інформації. Ефективність мультимодального підходу залежить від дотримання принципів когнітивної теорії мультимедійного навчання, зокрема оптимального поєднання модусів, усунення зайвої інформації та забезпечення

просторової і часової суміжності відповідних елементів. Розвиток мультимодальної грамотності є необхідною умовою формування комунікативної компетентності, адекватної вимогам цифрового суспільства, де домінують складні мультимодальні форми комунікації.

Аналіз вітчизняних досліджень виявляє активний розвиток теоретичних і методичних основ мультимодального навчання англійської мови в українському освітньому контексті. Водночас існують значні виклики, пов'язані з необхідністю технологічного оснащення навчальних закладів, підвищення цифрової компетентності викладачів та розроблення якісних мультимодальних навчальних матеріалів, адаптованих до специфіки національної освітньої системи. Перспективи подальших досліджень включають створення інтегрованої теоретичної моделі мультимодального навчання англійської мови, яка б враховувала когнітивні, психолінгвістичні, дидактичні та технологічні аспекти, розроблення валідних інструментів оцінювання мультимодальної комунікативної компетентності. Важливим наступним етапом є експериментальна перевірка ефективності різних варіантів поєднання модусів залежно від характеристик учнів та типу навчального матеріалу, а також дослідження можливостей використання нових технологій, таких як штучний інтелект та адаптивні навчальні системи, для створення персоналізованого мультимодального навчального середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bezemer J., Kress G. *Multimodality, learning and communication: a social semiotic frame*. London: Routledge, 2016. 184 p.
2. *The Routledge handbook of multimodal analysis* / ed. by C. Jewitt. 2nd ed. London: Routledge, 2014. 526 p.
3. Cope B., Kalantzis M. *Multiliteracies: literacy learning and the design of social futures*. London: Routledge, 2000. 350 p.
4. Danielsson K., Selander S. *Multimodal texts in disciplinary education: a comprehensive framework*. Cham: Springer, 2021. 132 p. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-63960-0>
5. Фельдан І., Теличко Н., Попп Д. Розвиток навичок аудіювання з використанням мультимодального підходу на заняттях з іноземної мови як методологічна проблема. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2025. Т. 13, № 2. С. 100–105. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i2-014>
6. Бочарникова Т. Ф., Лембік С. О., Прус Н. О. Мультимедійні технології у викладанні іноземних мов: можливості та перспективи в Україні. *Вісник науки та освіти*. 2024. №11(29). С. 144–157. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11\(29\)-144-157](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11(29)-144-157)
7. Ігнатенко І. П., Давидюк А. Р., Трубенко І. А. Інновації в методиках навчання іноземних мов: досвід України. *Академічні візії*. 2024. Вип. 37. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14138735>
8. Kress G., Van Leeuwen T. *Reading images: The grammar of visual design*. 3rd ed. London: Routledge, 2020. 310 p. <https://doi.org/10.4324/9781003099857>
9. Mayer R. E. *Multimedia learning*. 3rd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2020. 450 p. <https://doi.org/10.1017/9781316941355>
10. Mayer R. E., Moreno R. Nine ways to reduce cognitive load in multimedia learning. *Educational Psychologist*. 2003. Vol. 38, № 1. P. 43–52. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3801_6
11. Paivio A. *Mental representations: A dual coding approach*. Oxford: Oxford University Press, 1990. 322 p. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195066661.001.0001>
12. Seufert T. The interplay between self-regulation in learning and cognitive load. *Educational Research Review*. 2018. Vol. 24. P. 116–129. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2018.03.004>
13. Andrä C. et al. Learning foreign language vocabulary with gestures and pictures enhances vocabulary memory for several months post-learning in eight-year-old schoolchildren. *Educational Psychology Review*. 2020. Vol. 32, № 3. P. 815–850. <https://doi.org/10.1007/s10648-020-09527-z>

14. Kanellopoulou C., Kermanidis K. L., Giannakouloupoulos A. The dual-coding and multimedia learning theories: Film subtitles as a vocabulary teaching tool. *Education Sciences*. 2019. Vol. 9, № 3. Article 210. <https://doi.org/10.3390/educsci9030210>
15. Aljehani L. M. The effectiveness of using color-coding in teaching grammar for EFL learners. *International Journal of English Language Education*. 2022. Vol. 10, № 1. P. 21–43. <https://doi.org/10.5296/ijelev.v10i1.19956>
16. Strandberg A., Nygard M. Visualizations in grammar education: From theory to practice. *Language and Education*. 2025. Vol. 40, № 1. P. 196–215. <https://doi.org/10.1080/09500782.2025.2504463>
17. *New directions in the analysis of multimodal discourse* / ed. by T. D. Royce, W. L. Bowcher. Mahwah (NJ): Lawrence Erlbaum Associates, 2007. 403 p.
18. Zhang Y. Multimodal teacher input and science learning in a middle school sheltered classroom. *Journal of Research in Science Teaching*. 2016. Vol. 53, № 1. P. 7–30. <https://doi.org/10.1002/tea.21295>
19. Godwin-Jones R. Emerging technologies: Mobile apps for language learning. *Language Learning & Technology*. 2011. Vol. 15, № 2. P. 2–11. <https://doi.org/10.64152/10125/44244>
20. Perry B. Gamifying French language learning: A case study examining a quest-based, augmented reality mobile learning-tool. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2015. Vol. 174. P. 2308–2315. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.892>
21. Kress G. *Literacy in the new media age*. London: Routledge, 2003. 208 p.
22. Mills K. A. A review of the “digital turn” in the new literacy studies. *Review of Educational Research*. 2010. Vol. 80, № 2. P. 246–271. <https://doi.org/10.3102/0034654310364401>
23. Pashler H. et al. Learning styles: Concepts and evidence. *Psychological Science in the Public Interest*. 2008. Vol. 9, № 3. P. 105–119. <https://doi.org/10.1111/j.1539-6053.2009.01038.x>
24. Kirschner P. A., van Merriënboer J. J. G. Do learners really know best? Urban legends in education. *Educational Psychologist*. 2013. Vol. 48, № 3. P. 169–183. <https://doi.org/10.1080/00461520.2013.804395>
25. Ніколаєва С. Ю. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2015. 443 с.
26. Канюк О., Кіш Н. Цифрова компетентність викладача іноземних мов у сучасному освітньому середовищі. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2023. № 2 (53). С. 52–55.
27. Мулик К. Мультиmodalність у процесі інтегрованого навчання професійно-спрямованої англійської мови майбутніх соціальних працівників. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2025. Вип. 42. С. 39–46. <https://doi.org/10.30970/vpe.2025.42.13454>
28. Тарнопольський О. Б. Методика навчання англійської мови на основі автентичних мультимедійних матеріалів. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. 2017. № 20. С. 156–164.
29. Черниш В. В. Використання відеоматеріалів у навчанні англійської мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 5. С. 234–245.
30. Кухаренко В. М. Змішане навчання: аналіз та перспективи впровадження. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. № 3 (53). С. 76–85.
31. Halverson L. R., Graham C. R. Learner engagement in blended learning environments. *Online Learning*. 2019. Vol. 23, № 2. P. 145–178. <https://doi.org/10.24059/olj.v23i2.1481>
32. Sweller J. et al. Cognitive architecture and instructional design. *Educational Psychology Review*. 2019. Vol. 31, № 2. P. 261–292. <https://doi.org/10.1007/s10648-019-09465-5>
33. Tømte C. et al. Educating online student teachers to master professional digital competence. *Computers and Education*. 2015. Vol. 84. P. 26–35. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2015.01.005>
34. Wyatt-Smith C., Kimber K. Working multimodally: Challenges for assessment. *English Teaching: Practice and Critique*. 2009. Vol. 8, № 3. P. 70–90.

REFERENCES

1. Bezemer J., Kress G. (2016) *Multimodality, learning and communication: A social semiotic frame*. London: Routledge.
2. Jewitt C. (Ed.) (2014) *The Routledge handbook of multimodal analysis* (2nd ed.). London: Routledge.
3. Cope B., Kalantzis M. (2000) *Multiliteracies: Literacy learning and the design of social futures*. London: Routledge.
4. Danielsson K., Selander S. (2021) *Multimodal texts in disciplinary education: A comprehensive framework*. Cham: Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-63960-0>
5. Feltsan I., Telychko N., Popp D. (2025) Rozvytok navychok audiiuvannia z vykorystanniam multymodalnoho pidkhodu na zaniattiakh z inozemnoi movy yak metodolohichna problema [Development of listening skills using a multimodal approach in foreign language classes as a methodological problem]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, 13(2), 100–105. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i2-014> [in Ukrainian].
6. Bocharnykova T. F., Lembik S. O., Prus N. O. (2024) Multymediini tekhnolohii u vykladanni inozemnykh mov: mozhlyvosti ta perspektyvy v Ukraini [Multimedia technologies in teaching foreign languages: opportunities and prospects in Ukraine]. *Visnyk nauky ta osvity*, 11(29), 144–157. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11\(29\)-144-157](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11(29)-144-157) [in Ukrainian].
7. Ihnatenko I. P., Davydiuk A. R., Trubenko I. A. (2024) Innovatsii v metodykakh navchannia inozemnykh mov: dosvid Ukrainy [Innovations in foreign language teaching methods: Ukrainian experience]. *Akademichni vizii*, 37. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14138735> [in Ukrainian].
8. Kress G., Van Leeuwen T. (2020) *Reading images: The grammar of visual design* (3rd ed.). London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003099857>
9. Mayer R. E. (2020) *Multimedia learning* (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781316941355>
10. Mayer R. E., Moreno R. (2003) Nine ways to reduce cognitive load in multimedia learning. *Educational Psychologist*, 38(1), 43–52. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3801_6

11. Paivio A. (1990) *Mental representations: A dual coding approach*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195066661.001.0001>
12. Seufert T. (2018) The interplay between self-regulation in learning and cognitive load. *Educational Research Review*, 24, 116–129. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2018.03.004>
13. Andrä C. et al. (2020) Learning foreign language vocabulary with gestures and pictures enhances vocabulary memory for several months post-learning in eight-year-old schoolchildren. *Educational Psychology Review*, 32(3), 815–850. <https://doi.org/10.1007/s10648-020-09527-z>
14. Kanellopoulou C., Keranidis K. L., Giannakoulou A. (2019) The dual-coding and multimedia learning theories: Film subtitles as a vocabulary teaching tool. *Education Sciences*, 9(3), Article 210. <https://doi.org/10.3390/educsci9030210>
15. Aljehani L. M. (2022) The effectiveness of using color-coding in teaching grammar for EFL learners. *International Journal of English Language Education*, 10(1), 21–43. <https://doi.org/10.5296/ijelev10i1.19956>
16. Strandberg A., Nygard M. (2025) Visualizations in grammar education: From theory to practice. *Language and Education*, 40(1), 196–215. <https://doi.org/10.1080/09500782.2025.2504463>
17. Royce T. D., Bowcher W. L. (Eds.) (2007) *New directions in the analysis of multimodal discourse*. Mahwah (NJ): Lawrence Erlbaum Associates.
18. Zhang Y. (2016) Multimodal teacher input and science learning in a middle school sheltered classroom. *Journal of Research in Science Teaching*, 53(1), 7–30. <https://doi.org/10.1002/tea.21295>
19. Godwin-Jones R. (2011) Emerging technologies: Mobile apps for language learning. *Language Learning & Technology*, 15(2), 2–11. <https://doi.org/10.64152/10125/44244>
20. Perry B. (2015) Gamifying French language learning: A case study examining a quest-based, augmented reality mobile learning-tool. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 174, 2308–2315. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.892>
21. Kress G. (2003) *Literacy in the new media age*. London: Routledge.
22. Mills K. A. (2010) A review of the "digital turn" in the new literacy studies. *Review of Educational Research*, 80(2), 246–271. <https://doi.org/10.3102/0034654310364401>
23. Pashler H. et al. (2008) Learning styles: Concepts and evidence. *Psychological Science in the Public Interest*, 9(3), 105–119. <https://doi.org/10.1111/j.1539-6053.2009.01038.x>
24. Kirschner P. A., van Merriënboer J. J. G. (2013) Do learners really know best? Urban legends in education. *Educational Psychologist*, 48(3), 169–183. <https://doi.org/10.1080/00461520.2013.804395>
25. Nikolaieva S. Yu. (2015) *Suchasni tekhnologii navchannia inozemnykh mov i kultur u zahalnoosvitnikh i vyshchychkh navchalnykh zakladakh [Innovative technologies in teaching foreign languages and cultures in secondary and tertiary education]*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
26. Kaniuk O., Kish N. (2023) *Tsyfrova kompetentnist vykladacha inozemnykh mov u suchasnomu osvithomu seredovyschi [Digital competence of foreign language teachers in contemporary educational environments]*. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Pedagogika. Sotsialna robota*, 2(53), 52–55 [in Ukrainian].
27. Mulyk K. (2025) *Multymodalnist u protsesi intehrovanooho navchannia profesiino-spriamovanoi anhliiskoi movy [Multimodality in the process of integrated teaching of professionally oriented English to future social workers]*. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii pedagogichna*, 42, 39–46. <https://doi.org/10.30970/vpe.2025.42.13454> [in Ukrainian].
28. Tarnopolskyi O. B. (2017) *Metodyka navchannia anhliiskoi movy na osnovi avtentychnykh multymediinykh materialiv [A methodology for teaching English using authentic multimedia materials]*. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho lnhvistychnoho universytetu*, 20, 156–164 [in Ukrainian].
29. Chernysh V. V. (2019) *Vykorystannia videomaterialiv u navchanni anhliiskoi movy [Using video materials in English language teaching]*. *Pedagogichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*, 5, 234–245 [in Ukrainian].
30. Kukharenyk V. M. (2016) *Zmishane navchannia: analiz ta perspektyvy vprovadzhennia [Blended learning: analysis and implementation prospects]*. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia*, 3(53), 76–85 [in Ukrainian].
31. Halverson L. R., Graham C. R. (2019) Learner engagement in blended learning environments. *Online Learning*, 23(2), 145–178. <https://doi.org/10.24059/olj.v23i2.1481>
32. Sweller J. et al. (2019) Cognitive architecture and instructional design. *Educational Psychology Review*, 31(2), 261–292. <https://doi.org/10.1007/s10648-019-09465-5>
33. Tømte C. et al. (2015) Educating online student teachers to master professional digital competence. *Computers and Education*, 84, 26–35. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2015.01.005>
34. Wyatt-Smith C., Kimber K. (2009) Working multimodally: Challenges for assessment. *English Teaching: Practice and Critique*, 8(3), 70–90.

Дата першого надходження статті до видання: 02.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

